

Anti-pestprotocol Mienskipsskoalle De Legeaën

Besproken op: 7-03-2023

Vastgesteld: eind mei 2023

Doelstelling anti-pestprotocol

Dit anti-pestprotocol heeft als doel te bewerkstelligen dat:

- *Alle kinderen zich op Mienskipsskoalle De Legeaën veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.*
- *Indien er zich ongewenste situaties voordoen alle partijen beschikken over regels en afspraken aan de hand waarvan er naar een oplossing gezocht kan worden*
- *Allen die bij de Mienskipsskoalle De Legeaën betrokken zijn mogen rekenen op steun en respect.*

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Anti-pestprotocol Mienskipsskoalle De Legeaën	1
1. Pesten op school	3
2. Wat is pesten?	3
3. Signalen	4
4. Afspraken op school	4
5. Kwink	5
6. Omgangsregels op school	5
7. Stappen van de leerling bij ongewenst gedrag	5
8. Leerlingvolgsysteem	7
9. Leerkrachthandelen	7
10. Verwachtingen van ouders	7

1. Pesten op school

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), medewerkers van de school en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna regels en gedragscodes worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten kinderen en hun ouders dat kunnen signaleren.
- Van 'professionele opvoeders' verwachten we dat ze in het geval van pesterijen duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch (weer) de kop opsteekt, moeten beschikken over een directe aanpak. Daarin wil dit protocol voorzien

Er is voor de school een vertrouwenspersoon aangesteld (zie schoolgids).

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon mogelijk. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Ook betrekken wij indien nodig de school-maatschappelijk werker, de jeugdverpleegkundige van de GGD, of een andere externe bij een dergelijke situatie.

NB.: De werkwijze rondom gedrag, goed gedrag en de overschrijding van de schoolregels algemeen, anders dan benoembaar onder pesten, staan vermeld in het protocol gedrag.

2. Wat is pesten?

Pesten is een systematische opvolging van vervelend gedrag (fysiek en/of mentaal) van één of meerdere leerlingen tegenover één of meerdere slachtoffers. Deze slachtoffers voelen zich over het algemeen gekwetst, buitengesloten en voelen zichzelf niet meer in staat om zich te verdedigen. Er zit een wezenlijk verschil tussen pesten en plagen. Bij plagen zijn leerlingen aan elkaar gewaagd. De ene keer is het de één die eens vervelend doet, de andere keer is het de ander. Het is meer een spelletje, dat overigens niet altijd leuk is, maar nooit bedreigend voor een van beide is. Bij pesten voelt een slachtoffer wel bedreiging en is het niet een keer elkaar heen en weer plagen, maar is het iedere dag weer dezelfde die de ander vervelend bejegend.

Kort samengevat:

- Pesten is intentioneel: het gebeurt altijd expres, nooit onbewust.
- Er is een verschil in macht tussen dader en slachtoffer.
- Er is sprake van een herhaling over tijd (Goossens, Vermande en van de Meulen, 2012)

3. Signalen

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool. Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Het hanteren van een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, ongewild
- Zogenaamde "grappige" opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven over een klasgenoot/via sms/whatsapp/vergelijkbare "digitale" manier
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding, veelal negatief of lacherig
- Isoleren of buitensluiten
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen, op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Somatische klachten

U kunt zich voorstellen dat dit helaas nog maar een kleine greep is uit de mogelijke signalen. Het is daarom belangrijk dat wij als volwassenen alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en dat er tijdig ingegrepen wordt wanneer dit grensoverschrijdend is.

4. Afspraken op school

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen regelmatig aan de orde in de klas, en in de school.

We hanteren hiervoor de methode Kwink. Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is hierbij ook van groot belang. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.

Agressief gedrag of taalgebruik van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen (zie ook protocol gewenst gedrag).

Om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, hebben we duidelijke preventieve afspraken gemaakt met kinderen, leerkrachten en ouders over hoe er met elkaar wordt omgegaan.

Afspreken van regels gebeurt voor, door en met de leerlingen.

Op school hanteren we volgens de kernwaarden "veiligheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid" diverse schoolregels welke 2-wekelijks besproken worden met de hele school.

Alle leerlingen van alle groepen komen om de week op maandag in de centrale hal bijeen om een regel "goed gedrag" te bespreken. In de tussenliggende tijd wordt deze regel in de groepen verder uitgewerkt aan de hand van de methode Kwink.

Daarnaast stellen alle groepen hun eigen groepsregels op, welke zichtbaar in de klas hangen. We werken twee keer per jaar intensief aan groepsvorming, na de zomervakantie tijdens de "gouden weken", en na de kerstvakantie tijdens de "zilveren weken".

Ook de Miensipsrie (leerlingenraad) wordt regelmatig gevraagd hoe er met elkaar omgegaan wordt. Wanneer er tekenen zijn uit deze miensipsrie van pestgedrag, wordt dit verder onderzocht. De directeur neemt dit op met de betreffende leerkracht en de intern begeleider zodat verder onderzoek gedaan kan worden.

5. Kwink

Op Mienskipsskoalle De Legeaën werken we met de methode KWINK.

Kwink is een methode die gebaseerd is op een preventieve aanpak en dus gericht op het aanleren van positief gedrag. Bij het aanleren van positief gedrag, ligt de nadruk op het niet hoeven uitvoeren van een onnodige 'reparatie'. Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet. De resultaten van Kwink zijn meetbaar met het gebruikte instrument SCOL. Kinderen ontwikkelen zich hoe dan ook. Maar omdat die ontwikkeling niet zomaar goed komt, is een bewust leerprogramma nodig om de sociaal-emotionele ontwikkeling in goede banen te leiden. Dat is sociaal-emotioneel leren (SEL) waarmee kinderen op een planmatige, positieve en consequente wijze fundamentele levensvaardigheden (competenties) verwerven. Kwink gaat gedurende de schoolloopbaan van kinderen uit van de SEL-competenties:

- Besef hebben van jezelf (ik);
- Zelfmanagement (ik);
- Besef hebben van de ander (jij);
- Relaties kunnen hanteren (jij);
- Keuzes kunnen maken (wij).

Kwink zet deze vijf SEL-competenties uit in een leerlijn voor de hele school, verbindt die aan de groepsfases en creëert zo de beste voorwaarden voor een veilig leer- en leefklimaat. De overkoepelende kernwaarden die wij hierbij hanteren zijn "veiligheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid".

6. Omgangsregels op school

De 5 pijlers, schoolregels die voortkomen uit de kernwaarden "veiligheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid" zijn:

- Wij zorgen goed voor onze spullen en die van een ander
- Wij lossen ruzies samen op
- We helpen elkaar
- We zien elkaar en luisteren naar elkaar
- We zijn aardig voor elkaar

De klassenregels worden na iedere zomervakantie door de leerlingen gezamenlijk opgesteld en zijn groepsafhankelijk. Zij hangen zichtbaar in het lokaal.

7. Stappen van de leerling bij ongewenst gedrag

- Je benoemt het gedrag en vraagt diegene er mee te stoppen (dus niet alleen 'stop, hou op! maar 'ik vind het niet fijn als jij, wil je ermee stoppen'). Hier zit een stuk zelfstandigheid in.
- Loop weg en negeer.
- Als diegene niet stopt, ga je naar de juf of meester en zij helpen je het op te lossen samen met de 'pester'.

8. Leerlingvolgsysteem

Twee keer per jaar nemen wij de SCOL af. De SCOL is een Sociaal-emotionele Competentie ObservatieLijst. De leerkrachten vullen deze vragenlijsten voor iedere leerling in. Eénmaal per jaar vullen ook de leerlingen van de bovenbouw een leerlingvragenlijst in, en wordt de sociale veiligheidsmonitor ingevuld. Daarnaast werkt stichting Palludara met een overkoepelende sociale veiligheidsmonitor welke ook eenmaal per jaar wordt ingevuld door de leerlingen van de bovenbouw.

Na het invullen van elke periode worden de resultaten bekeken en besproken door de intern begeleider en de leerkracht in een groepsbespreking. Wanneer het nodig blijkt worden er acties uitgezet welke geëvalueerd worden in een volgende groepsbespreking, een extra leerlingbespreking of een zorgvergadering. Ouders kunnen hierin worden meegenomen.

9. Leerkrachthandelen

- Maak aan de leerlingen duidelijk dat signalen van pesten (iets anders dan plagen!) doorgegeven moeten worden aan de leerkracht. Leg uit dat dit geen klikken is maar waarschuwen
- Personeel en leerlingen noemen leerlingen niet met een bijnaam die als kwetsend ervaren kan worden
- Personeel en leerlingen maken geen opmerkingen over kleding en/of uiterlijk die als kwetsend ervaren kunnen worden
- Indien de leerkracht pesten heeft gesignaleerd:
 - geeft hij duidelijk en ondubbelzinnig aan dat dergelijk gedrag niet wordt getolereerd.
 - probeert hij zicht te krijgen op de oorzaak, de omvang van het pestgedrag en de mogelijke gevolgen voor het slachtoffer.
 - probeert hij het invoelend vermogen van de pester en de 'zwijgende meerderheid' te vergroten ("als jij nu eens gepest werd...")
 - brengt hij het probleem in de teamvergadering ter sprake en wordt een plan van aanpak opgesteld
 - stelt hij de ouders van de betrokkenen (pester, gepeste) op de hoogte en geeft aan hoe de school dit probleem gaat aanpakken en wat men verwacht van de ouders
 - vraagt hij regelmatig bij de ouders na wat de bevindingen, uitkomsten of stand van zaken is

10. Verwachtingen van ouders

Een veilige school creëren we met elkaar. Laten we elkaar goed op de hoogte houden wat er speelt met uw kind en de andere kinderen. Samen zien en weten we meer. Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directeur, de intern begeleider en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

- Wordt uw zoon/dochter regelmatig gepest of is uw kind één van de pesters of betrokken bij pestgedrag, geef dit z.s.m. door aan de leerkracht, wacht hiermee niet te lang. Gepest worden vraagt om direct handelen, een leerkracht weet /ziet niet alles.
- Is er op school iets gebeurd met uw zoon/dochter en u vindt dat u hieraan zelf een bijdrage moet leveren, bespreek dit altijd eerst met de leerkracht, als u bijvoorbeeld een andere ouder of kind wilt aanspreken. Soms is men er op school al mee bezig en kan uw bijdrage de zorgvuldigheid verstoren. Soms kan uw bijdrage ook helpen.
- Ziet u iets gebeuren op de speelplaats tussen kinderen, direct na schooltijd, neem ze mee naar binnen in school en ga naar een van de leerkrachten en meld uw verhaal.
- Ziet u iets gebeuren of gebeurt er iets met uw kind, ruim na schooltijd, neem altijd zorgvuldigheid in acht. Laat de kinderen even hun emotie kwijtraken en probeer vervolgens in alle rust de zaak te bespreken. Soms is het belangrijk om de leerkracht hiervan op de hoogte te stellen.
- Blijf altijd kalm en bekijk de situatie van bovenaf, zonder waardeoordeel.

En als het toch niet goed uitpakt? Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de veiligheidscoördinator, intern begeleider, directeur of vertrouwenspersoon (zie schoolgids) mogelijk. De ingeschakelde persoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. De veiligheidscoördinator van de Mienskipsskoalle is Fedde Eringa, leerkracht groep 8, en de intern begeleider is Rianne Wierda.

Voorbeelden van signalen als het kind zich niet veilig en vertrouwt voelt:

- Het kind huult veel
- Heeft geen aansluiting
- Wil graag bij de juf zitten of liever juist niet
- Praat niet of nauwelijks
- Praat in korte zinnen
- Komt niet tot spel
- Ontwijkt vragen over de schooldag
- Durft zich niet te geven tijdens het spel
- Wil graag naar huis toe en vraagt om de ouders